

Prædiken til Alle helgens dag 2023

Af Mette Høyer Dansøn

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus:

Da Jesus så skarerne, gik han op på bjerget og satte sig, og hans disciple kom hen til ham. Og han tog til orde og lærte dem: »Salige er de fattige i ånden, for Himmeriget er deres. Salige er de, som sørger, for de skal trøstes. Salige er de sagtmødige, for de skal arve jorden. Salige er de, som hungrer og tørster efter retfærdigheden, for de skal mættes. Salige er de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed. Salige er de rene af hjertet, for de skal se Gud. Salige er de, som stifter fred, for de skal kaldes Guds børn. Salige er de, som forfølges på grund af retfærdighed, for Himmeriget er deres. Salige er I, når man på grund af mig håner jer og forfølger jer og lyver jer alt muligt ondt på. Fryd jer og glæd jer, for jeres løn er stor i himlene; således har man også forfulgt profeterne før jer.«

Matthæusevangeliet 5,1-12

Alle helgen 2023

I dag er det Alle helgens dag. En dag, hvor vi mindes de døde vi har mistet, og i dag nævnes alle de medlemmer af folkekirken, som vi har bisat fra sognet det sidste år.

Navnet på dagen er spøjst. Alle helgen.... Det er kun et par dage siden vi havde reformationsdag – den dag vi fejrer at Luther satte reformationen i gang ved at slå teser op på kirkedøren i Wittenberg, en dag, der endte med at splitte kirken og danne den retning vi tilhører, den evangeliske lutherske kirke, hvor vi ikke tror på helgener. Reformationsdagen fejres d. 31. oktober.

Det er ikke en del af den lutheranske tro, at tro på helgener. – Vi tror ikke, vi skal have mellemmand eller kvinder, der skal gå til Kristus på vore vegne – Vi tror at vi må bede direkte til Jesus Kristus og vi har derfor ikke behov for at ophøje nogen som mellemed..

Så lyksalige er vi, at vi kan gå direkte til Kristus, som gik i døden for at åbne døren til de himmelske boliger indefra og være det lys i mørket, der gør, at mørket aldrig helt kan nå os, hverken i livet eller i døden på vej ind i opstandelsen.

Luther anbefaler i én af sine prædikener fra 1523, at man bør undlade at fejre allehelgensdag og allesjælesdag. – Vi fejrer ikke allesjælesdag mere, men vi fejrer stadig alle helgen, – men vi har lagt en ny betydning i dagen. Vi fejrer ikke de særligt ophøjede. Vi fejrer dem, vi har mistet, og som er hos Gud – direkte uden at skulle gå gennem andre særlige... Og den lighed vi fejrer i tilgængeligheden til Kristus, det er at genindsætte det glemte evangelium på sin rette plads. – Der er ingen af os, der er helgener, vi er

alle helgener... hvis det forstås som gjort hellige af Gud. Vi tilhører alle den Store hvide flok på vej hjem til Gud.

De fleste af jer, der sidder her i kirken i dag, har inden for det sidste år oplevet et tab. I har mistet en nær pårørende, som er død, er blevet bisat eller begravet, og I har oplevet, at I har bevæget jer ud i livet igen – uden den, I i dag er kommet for at mindes.

I har oplevet sorg, måske også lettelse over et sygdomsforløb, der nu endeligt ikke er mere. I har oplevet savn og I har haft minder. Og så har I oplevet, at dagene går, at jeres tid ikke står stille... At I bliver mødt af andre mennesker, med forventninger og krav, og at der er en hverdag, der forventer noget af jer.

Ingenting er det samme som før, og det er ok. Vi kan ikke forvente at miste og så at der ikke ændres noget hos os. Dagene er blevet sære, anderledes, men I kommer igennem dem.

I dag ved denne allehelgensgudstjeneste vil vi prøve at skabe et særligt rum til at mindes og sørge. Det sker gennem bøn, salmer og musik. Vi vil læse navnene på dem, som i årets løb er døde.

Vi kalder dagen for ”Alle helgen”, men vi har ikke bisat helgener... Vi har bisat uperfekte mennesker, der rummede mange sider... Måske kunne den I er kommet for at mindes være både humoristiske og manipulende.... Måske kunne personen være venlige og krævende... Omtales de døde kun i lutter positive vendinger, kan de måske nok stå som idealer eller forbilleder – men vi kan ikke have en relation til dem – vi kan kun have relationer til virkelige mennesker, der kaster skygger. For det er sådan, vi mennesker er. Ingen af os er helgener. Og det jeg vil sige med det er, at det er i orden at huske på jeres pårørende som hele mennesker, der var i jeres liv med alt hvad de kom med og alt hvad I levede med.

Man kan godt have småskændes det meste af et liv og stadig elske og savne den person man havde det sådan med...

Mange af jer har måske oplevet en berøringsangst fra jeres omgivelser den sidste tid. Folk bliver forlegne og ved ikke hvad de skal sige eller gøre, når nogen mister, men det kan som pårørende opleves som endnu et tab, at folk ikke tør tale om den, der er død. Og når der så tales, så tales der så unuanceret og i glorificerende toner, at man næsten skulle tro, at vi bisatte helgener.

Men det er afgørende, at omgivelserne hjælper den sørgende med at mindes den døde. Som pårørende har man brug for ”Huskehjælp”- Kun ved at holde liv i fortællingen om den elskede kan den efterladte mærke, at kærligheden er sorgen værd. Bed jeres omgivelser give jer ”Huskehjælp” og ikke at male et glansbillede... Med huskehjælp, så kan relationen til den afdøde stadig udvikle sig... men det kræver, at omgivelserne er villige til at fortælle, så den sørgende løbende får ny indsigt om den mistede person:

- Nå, var min mor også sådan? Kunne hun også flirte? Var hun spejder som barn? Har du virkelig set min milde mor vred?

Det er imidlertid ikke kun berøringsangsten med døden, som kan få fortællingerne om de døde til at udeblive. Der hersker i befolkningen en opfattelse af, at sorgen over at have mistet en elsket er noget, man kommer over med tiden, men sorgen over at have mistet en elsket er, for manges vedkommende, en livslang følgesvend. Den kommer – livet igennem – op til overfladen med jævne mellemrum, for eksempel hvis der kommer et nyt dødsfald i familien eller ved glædelige begivenheder, som konfirmation og bryllup og stiftelse af familie.

Som moderne løsningsorienterede mennesker vil vi gerne have en slutdato på sorg, og en opskrift på hvordan vi kommer videre... Men når låget er lagt på kisten, er alle vedkommendes historier og forbindelser til de levende ikke gjort tavse, de kan stadig udvikle sig i samtalen med andre, der har set andre sider af ens afdøde kære.... Man kan få ny viden om en, der er død. ... Det kan ændre synet lidt, men det gør ikke noget.

Det ville måske hjælpe mange med sorg, hvis vi stopper med at omtale sorg, som en tunnel med lys for enden, og begynder at omtale sorgen som et landskab, som den sørgende skal lære at leve i. Så er det måske nemmere at forholde sig til, og så er der ikke de store forventninger om, at man træder ud af en tunnel, og at alt er lyst efter 3 måneder... Hvis sorg er et landskab, kan vi forestille os, at nogle gange sænker mørket sig, og smerten er stor. Andre gange lysner det i horisonten. Og med tiden skyder der flere nye træer frem.

- Det er ikke sorgen, der bliver mindre, men den, der bærer den, som vokser.

Sorgen er ikke kun en fortælling om det, man har mistet, men i lige så høj grad om det, man aldrig kan miste.

I kan ikke miste det, I har haft med den person, som I i dag er kommet for at mindes.

I de minder kan I være salige.

Ordet salig kender vi fra lyksalig

Jeg kan give jer nogle af mange synonymmer for ordet ”Salig”

lyksalig,
fornøjet,
frejdig,
frimodig,
glad,
henrykt,
lykkelig,
sorgfri,
sorgløs,
tilfreds,
ubekymret,
velfornøjet,
veltilfreds

Og så er vi ved dagens evangelium.

Alle helgens er ikke kun en dag, der giver plads til sorg, det er også en dag, der giver plads til glæde. Det er en glædes fest for det håb, at der er et evighedsliv uden for tidens strøm. Håbet om at også vores døde er bevaret i Guds levende hånd.

Vi der deltager her i dag, er mennesker der er bevidste om det vilkår, at vi en dag skal dø – men i kirken samles vi om håbet.

Vi oplever at vores liv og vores livsmod rammes – men rådvildheden - selv den ved dødsfaldet af en elsket, er ikke det vi er samlet om. Vi er

samlet om håbet, håbet vi henter fra Kristus, der er verdens lys – så lyset kan lyse selv i mørket.

Dem der prises salige i evangeliet – er dem, der ellers er ulykkelige - de prises salige – Fordi Kristus, som er verdens lys, også er der for dem

Det som gør livet sandt, er nogle af de vilkår vi udsættes for, - og himmeriget er vores, selv om vi lever, mister og lider.....

Sorg er ikke Guds straf – selv i al det vi udsættes for, der er Gud med os...

Ved en Alle helgens gudstjeneste handler det, som ved alle gudstjenester, om Kristus, hvis kærlighed vi oplever og erfarer gennem mennesker – også hos dem, vi har mistet og er samlet for at mindes. Og i dag, vil vi, selv i vores sorg, sige tak for alt det, der er blevet os skænket, og tak for, at der er et håb og et lys efter døden. Det gør os salige i vores tro, det giver os en ro at tro på, at Gud er med os alle dage indtil verdens ende, som det blev sagt ved vores dåb – indtil verdens ende, ikke kun til vores egen ende og død, men meget længere end det.

Salig – heldig lykkelig er vi, fordi Gud er hos os. Verdens lys er hos os og hos dem, vi har mistet.

Salige være de, der allerede nu er hos vor far i himlen.

Og salige være I, der lever videre med Gud her på jorden.

Salige er vi alle, fordi Guds kærlighed er stærkere end døden.

Salige er vi, der har oplevet Guds kærlighed og omsorg gennem andre mennesker, der har været i vores liv, og vil være i vores efterliv.

Salige er vi, der er i Guds hus og kan sige:

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du,
som var, er og bliver én sand treenig Gud,

højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen